

Legislativní budoucnost porodních kotců pro prasnice nebo Alternativní ustájení prasnic po porodu

21 November 2024

Gudrun Illmann

Česká zemědělská univerzita v Praze
Výzkumný ústav živočišné výroby, v.v.i.

illmann@af.czu.cz

Seminář: 24 /10/2024

Zdraví prasnic a produktivita

- Klece byly poprvé použity v šedesátých letech
 - Prasnice jsou větší (např. Dánské superplodné prasnice - Moustsen et al. 2011) - 55% váhy

„...selata musí mít dostatečný prostor, aby mohla bez problémů sát.”

*EU Council Directive
2008/120/EC*

1981

2010

Intenzivní chov prasat

- Problém s welfare prasnic a selat
- Chronický stres, omezení možnosti volného pohybu
- Ztížená možnost sociální interakce se selaty

Porodní klece - proč ano/proč ne?

Proč ano?

- Efektivita – jednoduchost managementu
- Ochrana selat
 - Řízení pohybu prasnice
- Hygiena
- Umožňuje zásahy chovatelů

Proč ne?

- **Prasnice jsou omezeny ve svém přirozeném chování**
 - Stavba hnízda
- Vyšší výskyt negativního mateřského chování
- Omezení pozitivního mateřského chování
- Prasnice jsou dnes příliš velké pro staré porodní kotce
- Velké vrhy ⇔ Málo místa pro sání

Chování prasnic – co je „přirozené“?

**Srovnání chování divokých a domácích prasnic
vypuštěných do volné přírody:**

**domestikace neměla téměř žádný vliv na
mateřské chování domácích prasnic**

Background: **Zákaz porodních klecí**

NO, SE, CH – celkový zákaz od roku 1997

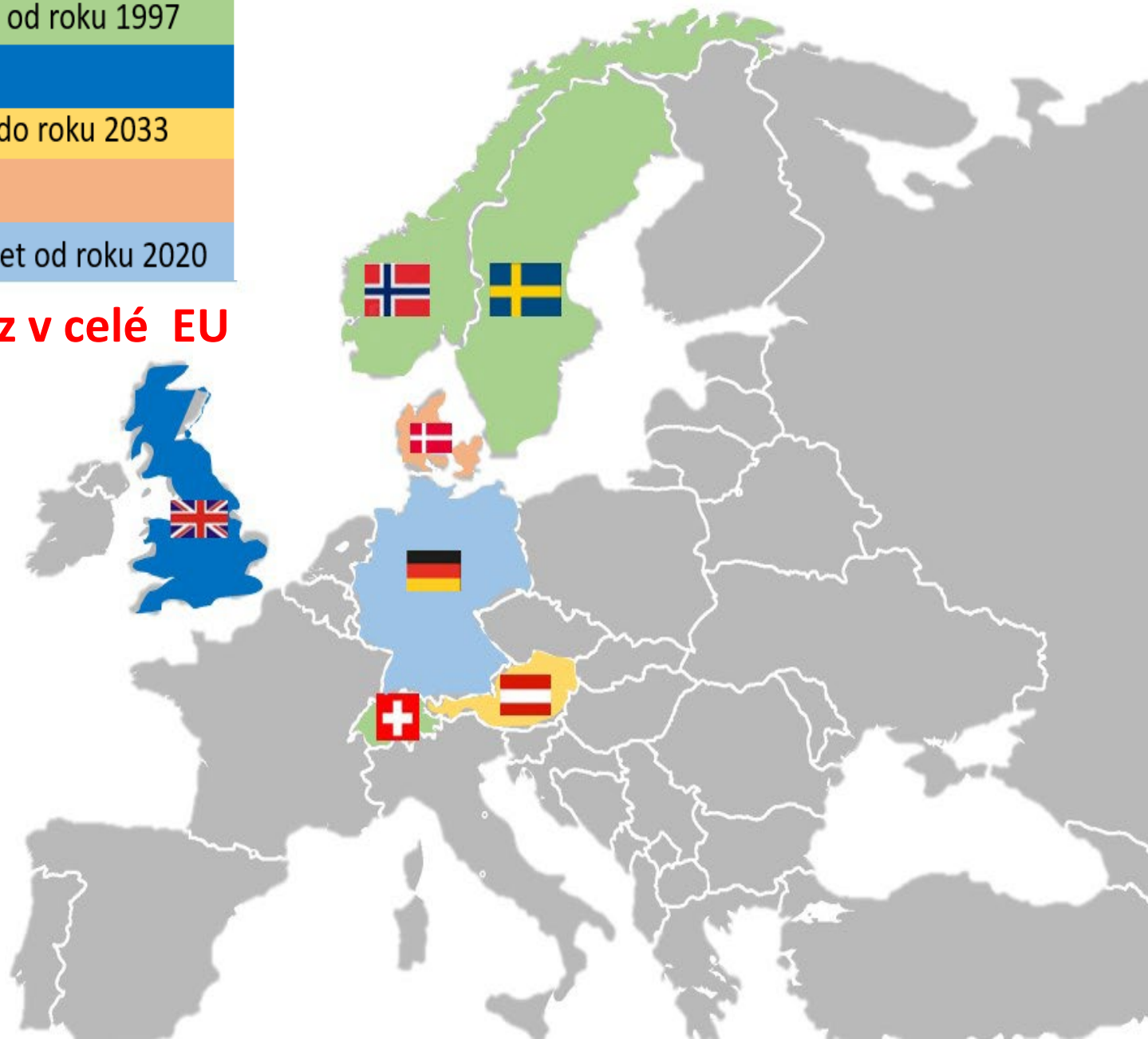
UK – nově zakázáno

AU – „postupný přechod“ do roku 2033

DK – zákaz do roku 2035

DE – přechodné období 8 let od roku 2020

Očekává se zákaz v celé EU

Jaké jsou možnosti pro porod?

- **Klece**

- Konvenční
- Dočasné

- **Volné kotce**

- Jednoduché
- Houbové
- Designové
- Šikmé

- **Skupinové**

- Ljüngstrom
- Thorstensson

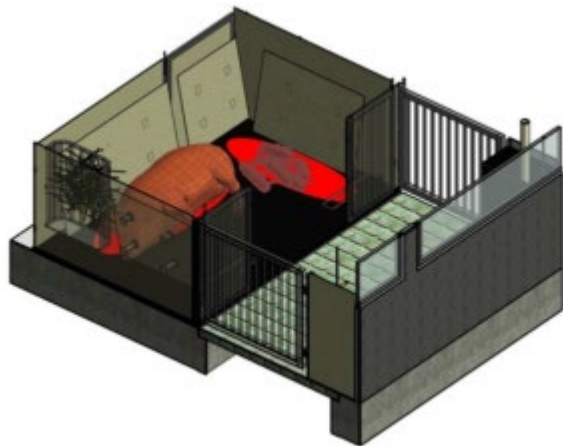

- **Venkovní boudy**

Individuální kotce – “Designové kotce” (žádná samotka)

SowComfort Pen, NO (7.7m²)

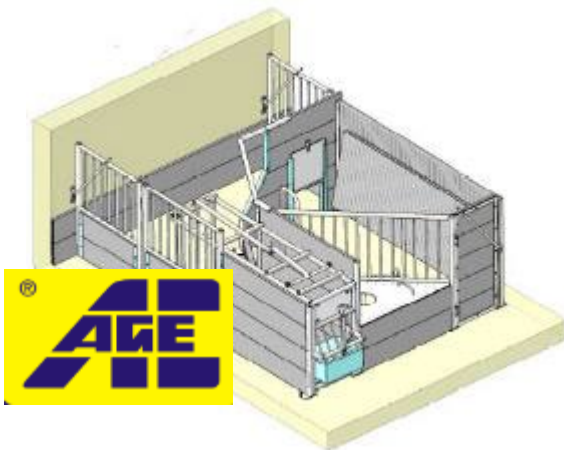
<http://www.fjossystemer.no/nyheter/280-comfort-fodebinge-comfort-farrowing-pen>

WelCon, AUT (6-6.5m²)

<http://www.schauer-agrotronic.com/en/pig-equipment/housing/nature-line/>

“PigSAFE” systém

Alternativního ustájení pro prasnice v Norsku

USTÁJENÍ PRO KOJÍCÍ PRASNICE a jejich welfare

DOČASNÉ KLECOVÉ USTÁJENÍ PRO RODÍCÍ A KOJÍCÍ PRASNICE jako alternativa pro permanentní porodní klece

- Určené pro dočasné uzavření prasnic v době „kritického“ období pro přežití selat (0-5 dní)
- **mortalita selat je nejvyšší první 3 dny po narození**

Kotce s dočasnou fixací prasnic

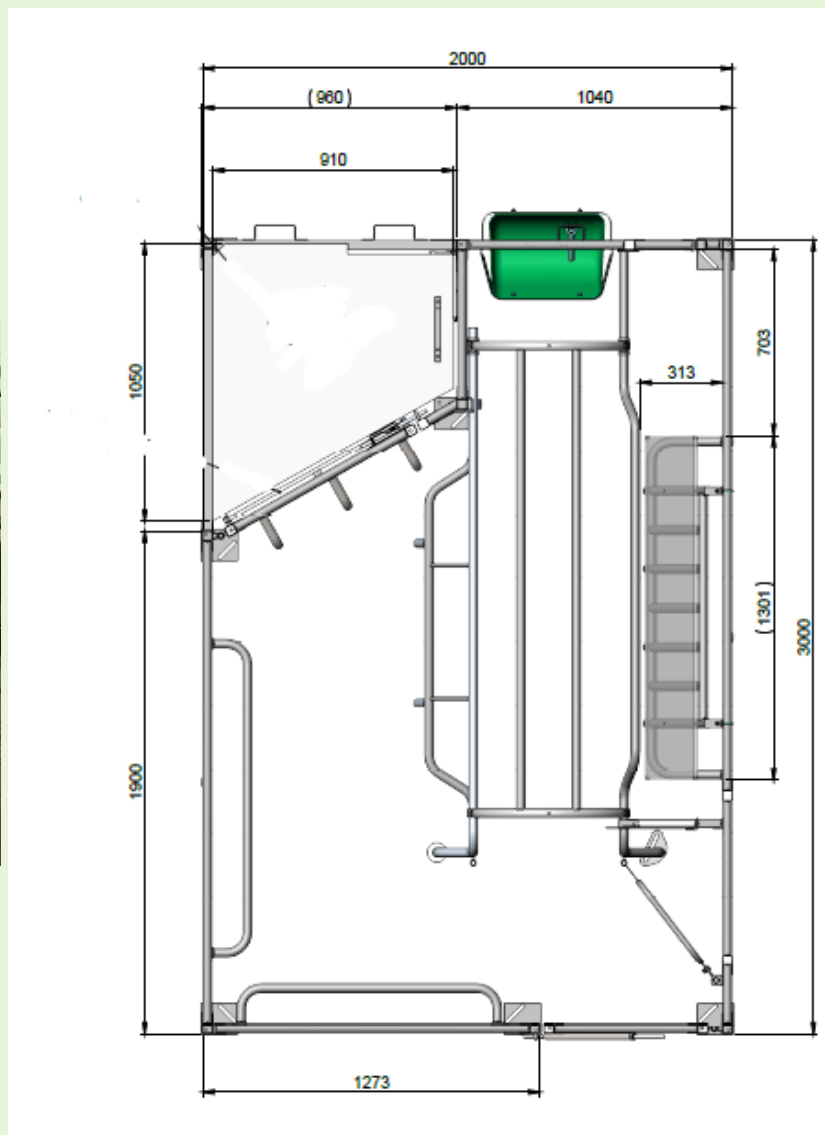

Vissing Agro – Combi-flex
(5.76m²)

<http://bigdutchmanusa.com/swine-production/sow-care/farrowing/free-movement-pen/>

<http://www.vissingagro.dk/en/equipment/farrowing-units/combi-farrowing-pen>

DOČASNÉ KLECOVÉ USTÁJENÍ PRO RODÍCÍ A KOJÍCÍ PRASNICE

Fixace první 3 dny po porodu

Otevření 4. den až do odstavu

(Wellup, Firma Age)

Optimalizovaný design kotce

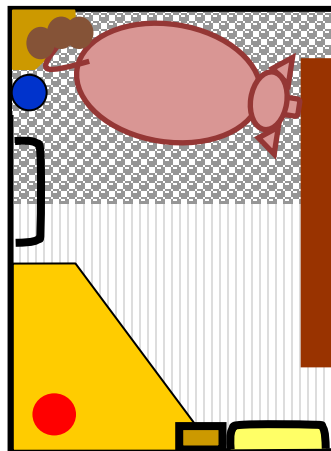
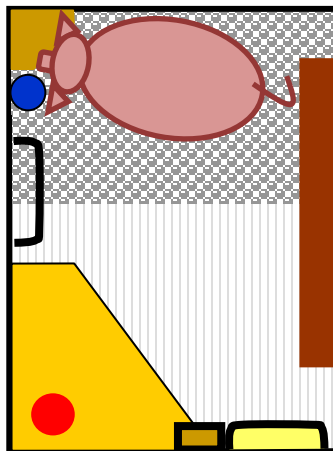
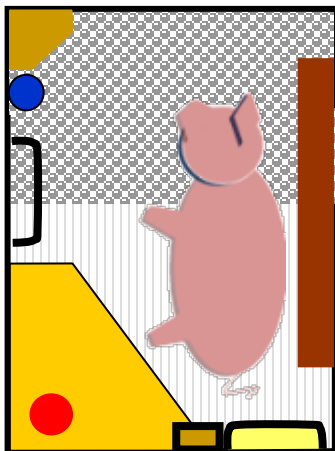

- Nedostatek místa oddělení prostoru pro různé funkce.

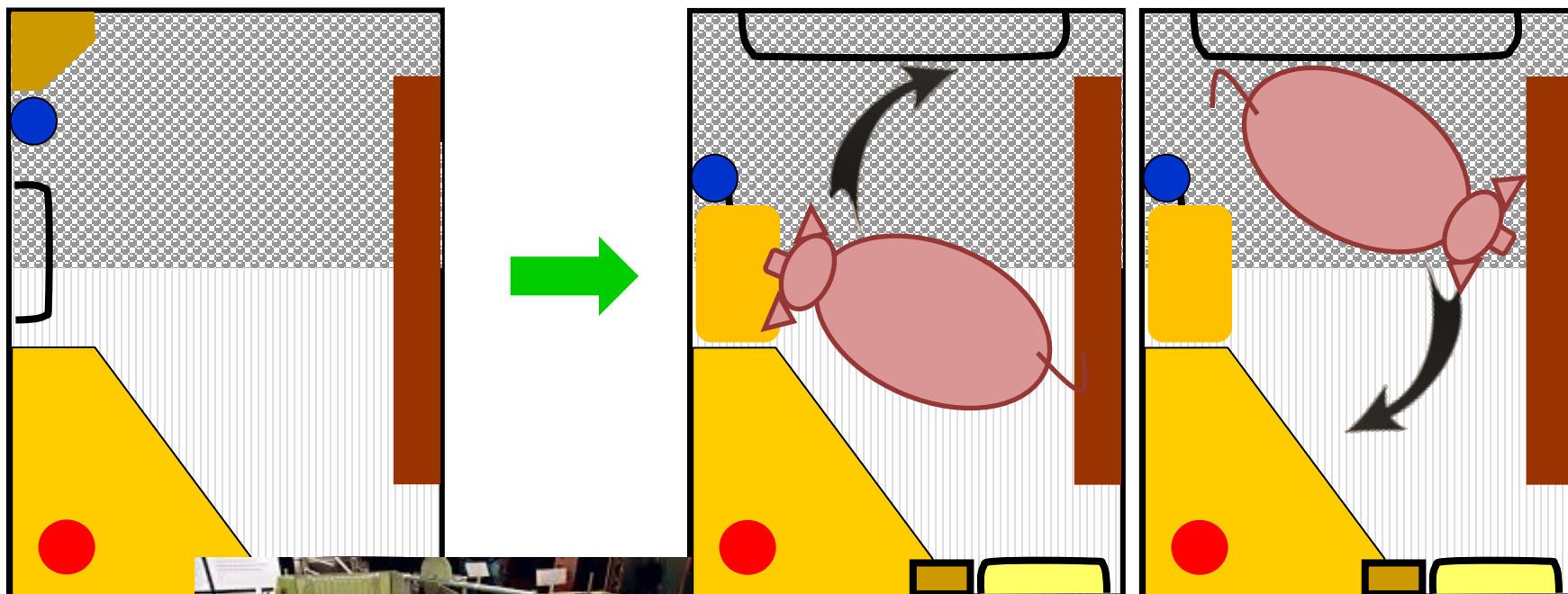
Optimalizovaný design kotce

- Podlaha a krmení je přizpůsobena pro udržování hygieny

Individuální kotce – prostor je klíčem

Trochu víc místa a pozornost
na detaily dělají rozdíl

**Prasnice žere, otáčí se a od krmítka tak, aby
kálela v odpovídajícím prostoru.**

Optimalizovaný design kotce

- **Vzít v úvahu jednoduchost obsluhy a bezpečnost**
 - E.g. Wall heights

Nízké: Prasnice mohou přeskočit!
Vysoké: Obtížné pro obsluhu, mohou způsobit, že se prasnice lekají

Doupata jednoduše
přístupná z chodbičky,
nízké stěny doupat

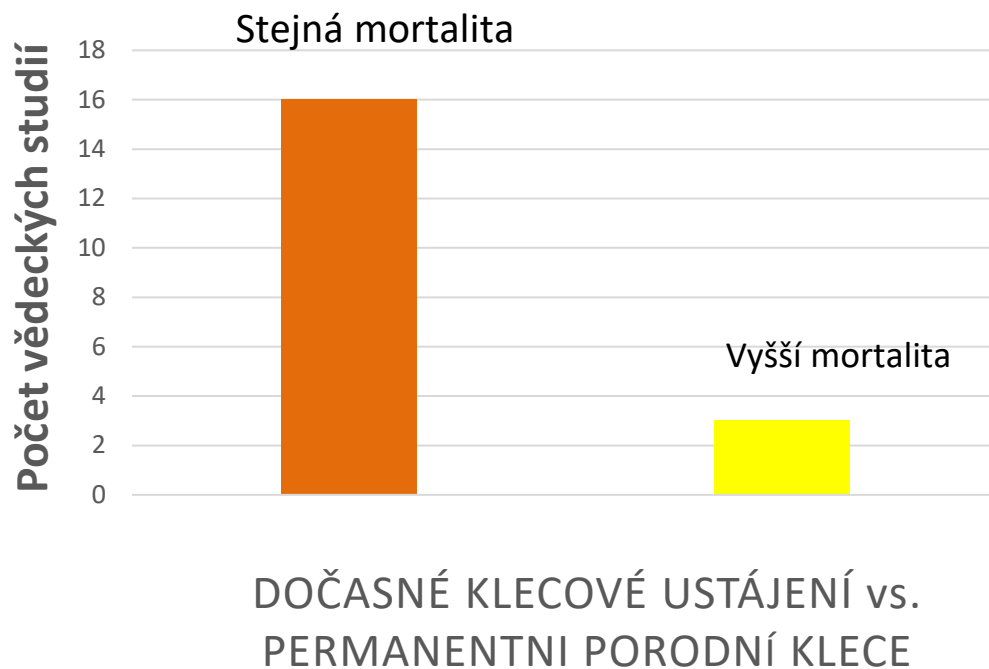
DOČASNÉ KLECOVÉ USTÁJENÍ PRO RODÍCÍ A KOJÍCÍ PRASNICE

Obavy farmáře:

- **1/ větší mortalita** selat po otevření klece 5. den po porodu
- **2/ nižší přírůstek** selat po otevření klece
- **3/ větší agresivita** prasnic vůči ošetřovateli

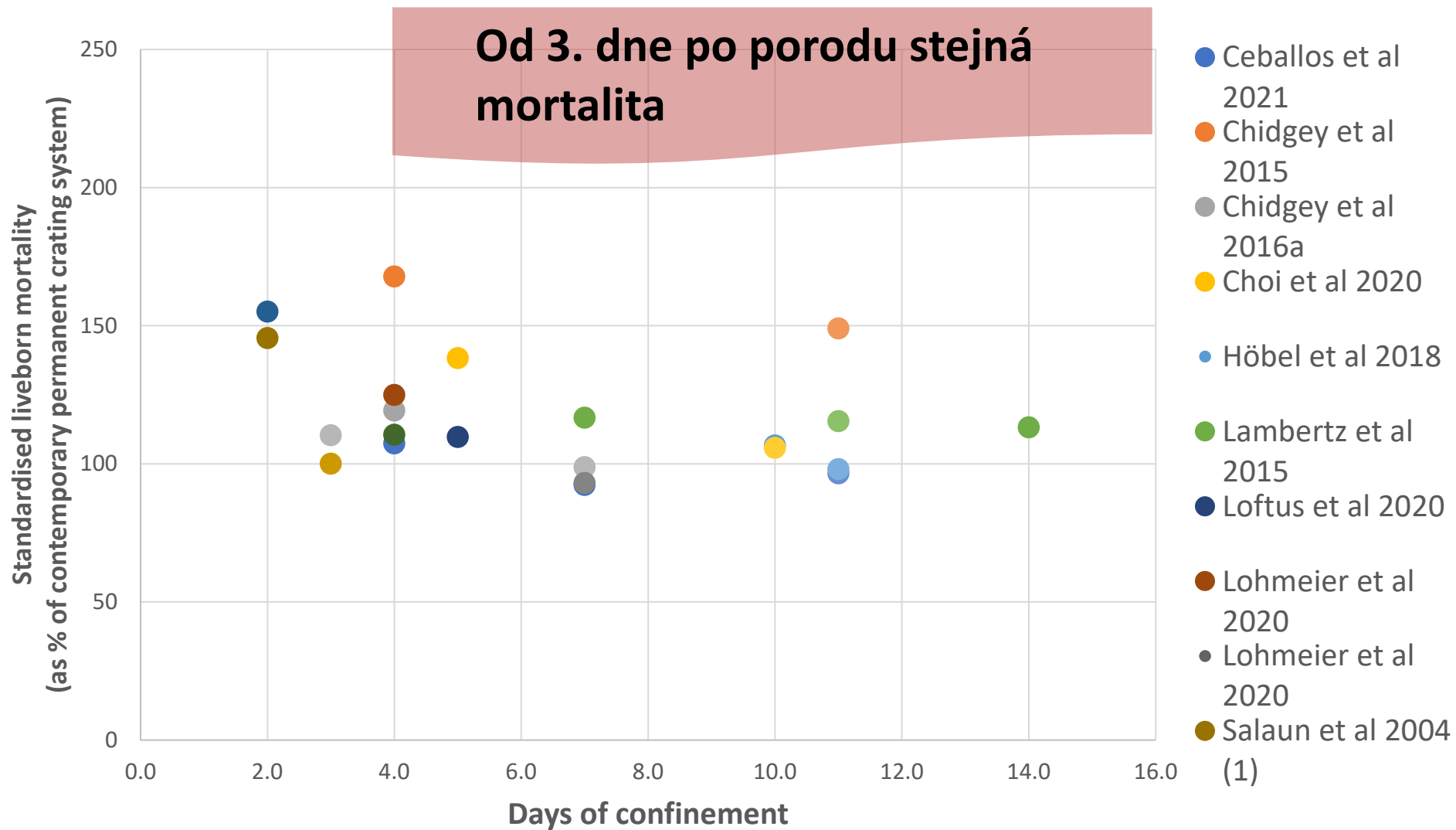
1/ větší mortalita selat po otevření klecí ?

Ne, po otevření klece 4.-6. den po porodu:
Mortalita selat v obou typech ustájení skoro stejná! 16 z 19 studií.

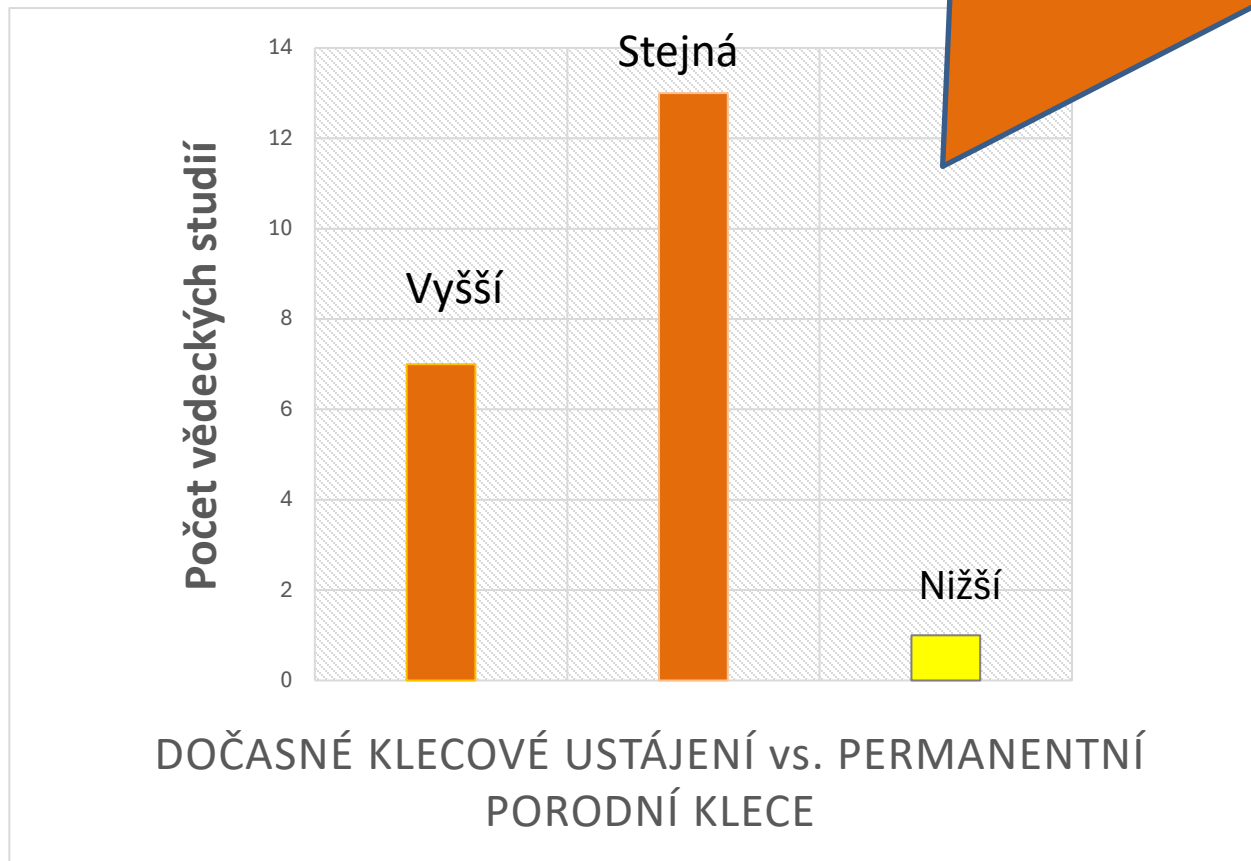

Efekt otevření klece po porodu na mortalitu selat

2/ nižší přírůstek selat po otevření klece?

NE, Po otevření klece 4.-6 den po porodu:
**přírůstky selat v obou typech ustájení stejné
nebo větší! 20 z 21 studií.**

Review of Temporary Crating of Farrowing and Lactating Sows

Sébastien Goumon^{1*}, Gudrun Illmann^{2,3}, Vivi A. Moustsen⁴, Emma M. Baxter⁵ and Sandra A. Edwards⁶

¹ Animal Physiology, Institute of Agricultural Sciences, ETH Zürich, Zürich, Switzerland, ² Department of Ethology, Institute of Animal Science, Prague, Czechia, ³ Faculty of Agrobiology, Food and Natural Resources, Czech University of Life Sciences Prague, Prague, Czechia, ⁴ SEGES Danish Pig Research Centre, Copenhagen, Denmark, ⁵ Animal Behaviour and Welfare, Animal and Veterinary Sciences Group, Scotland's Rural College, Edinburgh, United Kingdom, ⁶ School of Natural and Environmental Sciences, Newcastle University, Newcastle upon Tyne, United Kingdom

 frontiers | Frontiers in Veterinary Science

TYPE Review
PUBLISHED 14 November 2022
DOI 10.3389/fvets.2022.998192

OPEN ACCESS

EDITED BY
Birte L. Nielsen,
Universities Federation for Animal
Welfare, United Kingdom

REVIEWED BY
Anna Valros,
University of Helsinki, Finland

Transitioning from crates to free farrowing: A roadmap to navigate key decisions

Emma M. Baxter^{1*}, Vivi A. Moustsen², Sébastien Goumon³, Gudrun Illmann^{4,5} and Sandra A. Edwards⁶

3/ větší agresivita prasnic?

Nevíme, ale nepředpokládá se to

Vliv člověka:

- Pozitivní vztah mezi člověkem a zvířetem
- **Školení ošetřovatelů je žádoucí**
- **Ošetřovatelé musí být spokojení**

Rozvoj pozitivních vztahů zvířat s člověkem

- ☐ Jemný handling pomáhá
- ☐ Včasná manipulace – v rané ontogenezi
- ☐ Handling 15 s během 5 dnů před porodem prasnic – klidné chování prasnic vůči ošetřovatelům po porodu

Doporučení při využití dočasného klecového ustájení

Výběr vhodné prasnice

- vybírat pouze samice bez projevů kulhání a jiných zdravotních obtíží spojených s pohybovým aparátem
- vybírat neagresivní klidné samice
- zdraví zvířete = rozhodující priorita

Otevření klece

- **v odpoledních hodinách** (vyhodnoceno na základě vědeckých zkoumání)

Doporučení pi využití dočasného klecového ustájení

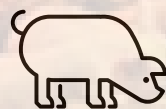
PRASNICE

před vstupem do porodního kotce s volnou prasnicí

- klidným hlasem promluvit
- pokud je to možné proveďte taktilní kontakt (jemný dotyk, pohlazení, drbání, jemné poplácání)
- *z předchozích doporučení by prasnice měla být na dotyk ošetřovatele zvyklá*
- nezpůsobovat hluk nebo křik

Je třeba se to ale naučit!

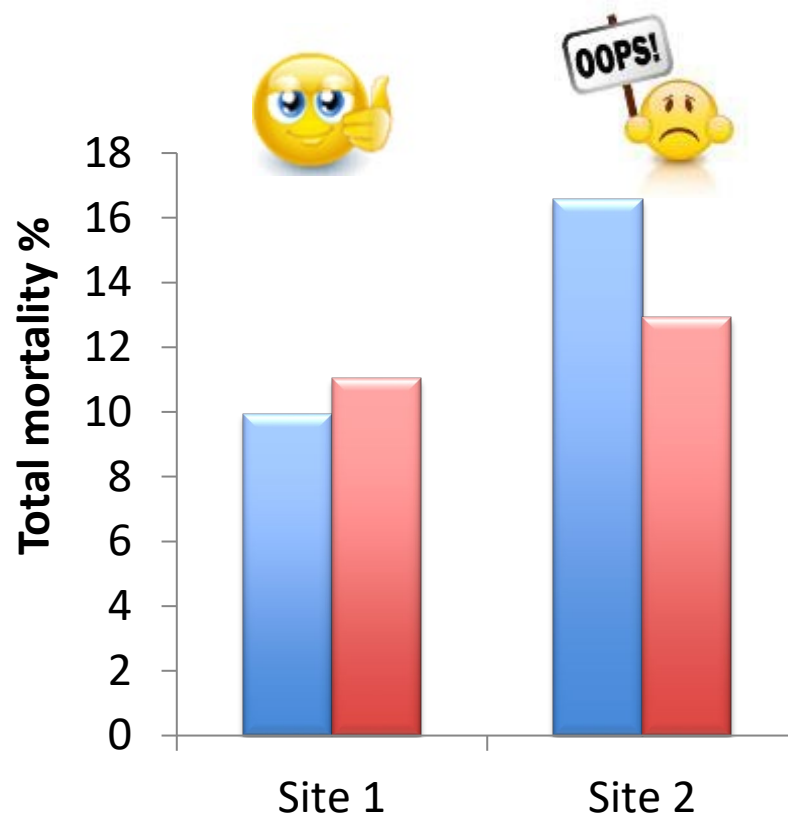
Různé farmy = stejné systémy = různé výsledky!

Vliv managementu

■ PigSAFE pen

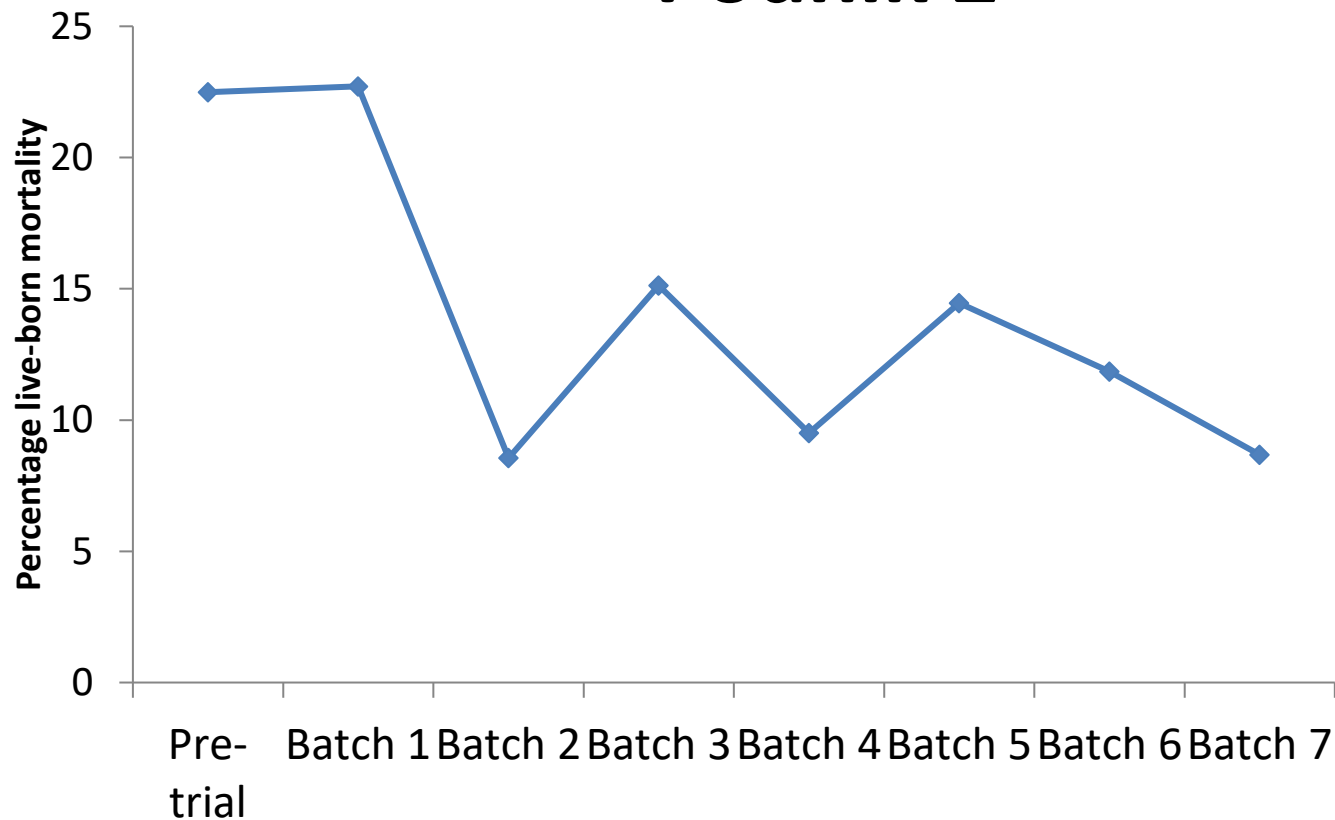
■ Crate

Podnik 1 ošetřovatelé se zkušenostmi s volnými porodními kotci (outdoor)
Podnik 2 zkušenost jen klecemi

Vliv zkušenosti ošetřovatelů na mortalitu selat

Podnik 2

Projekt NAZV (2024-2026)

- **Cílem projektu** je prakticky pomoci českým chovatelům zavést alternativní dočasné fixační ustájení pro kojící prasnice.
- řeší aktuální postoj a zkušenosti chovatelů v ČR. Už nyní někteří začali zavádět alternativní dočasné klece, někde stále panuje obava

Go home message

Pro dobrý welfare prasat je
pozitivní **vztah člověka se
zvířetem** stejně důležitý, jako
dobré ustájení

Welfare je kompromis a

**Lepší ustájení bývá spojeno s
vyššími náklady**

Závěr

Dočasné ustájení s fixací prasnice první 3 dny po porodu může být možnou alternativou ke zlepšení welfare v intenzivních podmínkách chovu prasat.

Děkuji za pozornost